

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinstvo je moč.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorici in Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Zunanja in domača prašanja.

Ko je šel ruski kancelar Giers na popotovanje, ukazal je Bismark, naj zrtrobojo v svet, da obstoji mej Avstrijo in Nemčijo uže več let pogodba, vsled katere Nemčija garantuje Avstriji vsa dosedanja posestva in ta pogodba je veljavna do l. 1885. Oficijozni nemški listi so posebno poudarjali, da je iz te zveze izključena Rusija in umelo se je to tako, kakor da bi hotel Bismark rešiti jutrovo prašanje proti volji in v škodo Ruske. Kakor tretjo vlast v zvezi je Bismark Avstriji priporočal Italijo. Vse je bilo tako videti, kakor da bi se hotela Avstrija postaviti na stran sovražnikov Slovanstva.

Naši čitatelji se gotovo spominjajo, da smo mi v članku, katerega smo pisali, predno so se pojavila vsa ta prašanja, natančno primerjavali kombinacije evropskih zvez in da smo odločno trdili, da zveza Avstrije z Nemčijo in Italijo proti zvezi Rusije, Francije in balkanskimi državami bi Avstriji utegnola postati osodopolna in da ne verujemo, da bi se Avstrija lotila konečnega rešenja jutrovega prašanja v protislovju in preprihu z Rusijo.

In res v 14 dneh se je menenje vseh večih evropskih listov tako spreobrnilo, da so Giersovo potovanje in njega preseren sprejem na Dunaji smatrali kakor najtesnejše preblizanje Avstrije k Rusiji; govorilo se je celo o pozitivnih pogodbah mej Rusijo in Avstrijo v nekaterih zadevah na Balkanu, namreč pa glede združenja Rumelije z Bolgarsko kneževino in glede brodarskih pravil na Donavi. To vse je nekda Bismarka silno vznemirilo. Mej tem pa so se tudi veliko poslabšale razmere mej Avstrijo in Italijo vsled irredentovskih činov, katerih se tudi Ital. vlada ne more oprati, kakor bi morda želeli nekateri Ital. državniki in Bismark, katerega račun se tudi zbog tega več ne soglašajo. Odkar pa je nastopil Kalnoki vodstvo zunanjih zadev v Avstriji, poznali je neko večje soglasje avstrijske notranje politike s zunanjo in videti je bilo uže davno, da se avstrijskega dvora in vojaških višjih krogov konservativni interesi, kateri v Avstriji gledé zunanje politike odločujejo, ne brigajo se za velikonemške in madjarske šoviniste, nagibajo na stran konservativcev in v jutrovih zadevah najbolj merodajne Ruske. Kakor smo uže večkrat poudarjali, ima Avstrija velike interese na Jutrovem, da pa jej ti interesi ne odidejo in da se jej ne pripeti na Balkanu zopet kak drugi Schleswig-Holstein, mora ona v prvej vrsti iskati prijateljske zveze z Rusijo, in to naravno — brez posrednikov. To direktno

približanje se skoraj gotovo zdaj vrši, kar pa Bismarku greni stare dni in vsled česar je v zadnjem času močno prehlajen. Čemu tudi Avstriji posrednik? Da bi nazadnje še terjal neopravičene provizije in zahteval, da se Avstrija preseli popolnoma na Jutrovo? Vse to ne more konvenirati odločilnim krogom v Avstriji, katerim so merodajni pozitivni činitelji sedanjega evropskega položaja, katero je očividno tako, da je treba sosebno Avstriji računati s Slovanstvom. In ker se tudi notranja avstrijska politika nagiblje na konservativne činitelje, mej katere merodajni krogi nehoté morajo vslevati tudi slovanski element v Avstriji, torej skoraj ni mogoče misliti, da bi se Avstrija postavila na stran zveze, katera bi bila odločno obrnena proti Slovanstvu, Avstrija je temveč primorana, ako hoče izvrševati mirno svoj poklic na Jutrovem, da izkoristi politično misijo svojih Slovanov in se ne briga več za nemško in italijansko misijo, katere imati uže svoje sredotočje v Rimu in Berlinu. Mi torej še enkrat zatrjujemo, da zveza avstrijsko-ruska je po naravi in evropskih razmerah postala potreba obema državam, kar prav za prav jej daje pravi pomen. To velja gledé zunanje naše politike.

A v notranji politiki se zdaj godé stvari, katere morajo obžalovati vse federalistične stranke. Mi menimo namreč afero Kaminski, katere so se ustavoverci z vso slastjo poprijeli, da ž njo napadajo sedanjo vlado in sedanjo večino drž. zbora, in vendar je Kaminski le to izvršil v malem slogu, kar so ustavoverci izvrševali v velikem slogu in kar so še celo zagovarjala ustavoverna ministerstva pred parlamentom, namreč teorijo o darilih in provizijah (Trinkgeldertheorie). In kedo je Kaminskega zapeljal, da je zlorabil svojo avtoriteto, kakor drž. poslanec? Ali ni to tisti baron Schwarz, ki je o svojem času z ustavoverci delal obširne posle na podlagi teorije o provizijah in darilih? ali ni to tisti baron, kateri je pomagal z 1 milijonom gl. osnovati najzavrzljivejšo ustanovo, glasoviti »Chabrus«?

Znano je bilo za časa ustavoverne mogočnosti, da so ministri trosili mnogo denarja mej poslance in demoralizovali celo opozicijo z denarjem in koncesijami, katere so se potem v denar spreobrnole. Komu ni znano, na kak način je obveljala najprej Beustova nagodba z Ogersko; komu ni znano, koliko tisoč in tisoč je stala postava o direktnih volitvah? Slovanski rod je žaloval nad toliko korupcijo, trpel je ne le zaradi spridenosti ustavovercev mej seboj, temuž žalilo ga je še posebno to, da so ustavoverci po njih najdeni strup tudi v nepokvarjenega Slovana cepili. In taki

ljudje se upajo denes poštenej vladi, kakor je Taaffejeva, kaj očitati in federalistično večino dolžiti korupcije? V vsakej velikej stranki morejo biti tudi manj vestni ljudje, a to je gotovo, če je kaj takih pri sedanjem večini drž. zbora, je to le znamenje, da je ustavoversko otrovanje segnalo tudi v desno stran parlamenta. Vendar pa ima ta stran poguma in poštenosti zadosti, da sama zatrovane dele meče od sebe, da je sama, in morda še prestrogo sodila one poslance, ki so še le na sumu nepoštene, boljše nekorektnega, z etičnim pomenom poslanstva nestriknjajočega se dejanja. Stranka desnice in tudi vlada ste morda prav storile, da ste v strogosti presežale celo to, kar bi mogli ustavoverci zahtevati v najstrožjem smislu. A pride čas, ko se bode stvar pred parlamentom razpravljala, in tistikrat menda ne bodo prizanašali ustavovercem ni poslanci večine, ni zastopniki vlade. Gotovi pa smo, da vsa ta stvar, katero bi radi naši velikonemci našopirili do neba, prav nič ne zmaje ni sedanje vlade, ni sedanje večine drž. zbora in torej prav nič ne koristi vitezom Chabrus-a.

Važne gledé notranje politike so tudi naše Primorske zadeve. K ljubu temu, kar se je godilo lansko poletje in lansko jesen, k ljubu temu, da italijanska društva v Trstu izključujejo uniformo našega cesarja, k ljubu temu, da udje patrijotične, od vlade podpirane stranke v mestnem zboru glasujejo proti potrebnim naredbam dež. vlade, k ljubu še drugim manj poznanim neuspehom, ni pri tukajšnji vladi zapaziti nobene prave odločnosti; ona še zdaj ni prepričana, da je treba z vso močjo na Primorskem podpirati edini tukaj po naravi poklicani element, da tukaj na Adriji spolnuje svoj narodni in državni poklic, ter uniči raka, ki se vedno bolj zajeda v državno telo. Še zdaj se niso nekateri tuk. visoki gospodje prepričali, da z vsemi poskušnjami, da tukaj zasađe tuje severne, tukaj prehitro venede cvetice, ne ide. Ako pogledamo v Istro, nahajamo tam še vedno stare razmere, povsod le italijančevanje, ker le ne ide z nemčevanjem. Prav tako drugod po Primorskem prizadevanje, da se zadržuje napredek slovenskega elementa, kateremu se ne daje v gotovih krogih noben pomen in katerega naravna moč se celo navzgor prikriža. Ali visoki gospodje ne vidijo, da tako gremo iz slabega na slabše? Mi vendar nemamo navade strastno napadati brez uzrokov, in zatorej je naš glas gotovo opravičen in prav tako naše prašanje: Zakaj drugo načelo vlade na Dunaji, drugo na Primorskem?

Podlistek.

Petje na Primorskem.

(Konec glej št. 2.)

Dodatek. Važno posebno za naše pevovodje je, da se še nekoliko oziramo na teorijo petja in sicer na podlagi nekaterih najboljših nemških strokovnjakov, ker predobro je znano, da je sosebno petje v družtvih na Nemškem na jako visokej stopinji. — Posebno pa nam služi v tem obziru jako praktična knjiga Benedikta Widmana. Govoriti hočemo najprej o potrebnih lastnostih pevovodjev, potem o njih izobraženju in postopanju nasproti pevcem, o sestavljenju pevskih zborov, o razpostavljenju pevcev pri produkcijah, o sestavljanju koncertnih programov in o spremljevanju na glasoviru.

Pevovodja ima navadno še večje težave, nego pa glasbovodja, ker prvi ima skoraj navadno posla le z diletanti in čestokrat takimi, ki niso niti povohali teorije petja. Neobhodno potrebno je, da je pevovodja tudi sam pevec, da lahko preudarja, kateri pevci imajo slabe navade pri rabi organov in da torej lahko od strani take nepravilnosti. — K tem slabim navadam štejemo posebno ono kričanje nekaterih pevcev, ki bi radi druge preglasili. S preveliko močjo peti glas ne doni nikoli lepo in tak kričeči pevec si navadno pokvari časi tudi prav dober glas. Nekateri pojó skoz zobe, skoz nos, nekateri zopet zadržujejo glas v goltancu, ker jezik premikujejo preblizo goltanca. V takih slučajih mora pevovodja dotične pevce posamezno učiti, dokler jih odvadi omenjenih napak. V mešanich zborih prevlada čestokrat neka raztresenost; ženski spol rad ne drži točnosti; poleg tega pa niso ženske posebno pazljive, vsled česar negotovost posebno pri povzdigovanju glasu. Zarad tega gre kaka pesem pri skušnjah prav dobro, pri produkciji pa prav slabo. Na slabo petje vplivajo tudi še drugi uzroki, kakor

so: velika vročina, veliki mraz, prepih, pri moških ponočevanje in nezmernost. Kder pevovodja zna za take zadržke, pač je bolje, da odloži skušnjo, oziroma produkcijo, ker s hripavimi glasi se je škoda postavljati. Pevovodja ne sme nikoli kazati nevolje, ker nevolja rodi nevoljo. Energično pa mora zahtevati točni dolazek vseh pevcev, ker počasno cepanje vzdržuje raztresenost. Pri poskušnji ni dobro, da se kak odstavek prevečkrat ponavlja, ker tako ponavljanje slabi pazljivost. Boljše je, da se napreduje s točko in da se oni teški odstavek kesneje ponavlja, ker vedno grajanje in pretrgovanje jemlje pevcem veselje. — Da se boljše spoznajo napake kakega pevca, naj se ukaže najprej peti bolj izurjenim pevcem, potem pa naj pojó vsi skupaj; — pa teh zadnjih naj se ne pušča predolgo pavzirati in pevovodja ne sme preveč kazati, da daje nekaterim kako prednost, ker pevci so navadno občutljivi in ne sme nobeden preveč čutiti, da je zanemarjen ali preziran. V zboru naj pevovodja postavi k vsakemu glasu vsaj po enega izurjenega pevca, kateri dobro zadene in se dobro drži takta; na take predpevce drugi slabši pevci radi natanko pazijo, posebno v težkih stavkih. Tudi na pravilno dihanje in sopihanje ima paziti pevovodja, da pevci zarad dihanja ne pretrgujejo besed in vodja mora celo s povzdiganjem palčice dati pevcem znamenje, kedaj nastopijo dolge note, da se pevci poprej nadihnejo potrebnega zraka. Markiranje s palčico je posebno potrebno po pavzah in za takozvanimi »fermati«, da pevci točno zopet začnejo.

Ako pevci kakega težavnega prevoda ne pojejo vsi enako, mora jim pevovodja naznačiti dotično arijo na klavirju, ali pa na goslih. Takta pevci navadno ne drže prav radi, v tem obziru pa mora pevovodja pedantno in strogo postopati. Kaj družega je pri samospelih, kder mora pevovodja ali spremljevalec zvesto slediti pevcu ter se mu nekoliko podrediti. Tam kder tempo zahteva »accelerando« ali »ritardando«, mora pevovodja s palčico natančno to

markirati in zahtevati od pevcev, da vsi le njega pazljivo gledajo. Ako si pevovodja pri vajah pomaga s klavirjem, potem mora, ako tempo pojemlje, z desno roko takt tolči, z levo pa igrati in ritmus vzdrževati. Naravno je, da so pri petji vsi pevci enega glasa tesno skupaj, ne pa preveč narazen razpostavljeni in raztreseni, ker ako niso pevci skupaj in dobro razdeljeni, ni mogoče doseči prave zvoneče harmonije. Kadar uže pevci dobro zadenejo, treba je paziti na predstavljalna znamenja, na takozvano koloraturo, da se tako doseže oni vtisek, kateri je hotel doseči skladatelj. Zarad tega je posebno paziti, da pevci vse besede teksta pravilno izgovarjajo, zarad česar se posebno priporoča večkratno čitanje teksta pred skušnjami, zaradi tega je tudi treba, da niso le sekiirce različno pisane, temuž da je lepo, pravilno in razločno pisan tudi tekst. Ako se še tako pazi na »piano« in »forte«, pri vsem tem je težko doseči popolno enakost moči vseh 4. glasov, ker glasa registri nemajo vsi enake moči in vsled tega kak glas prevladuje; tako na priliko bo tenorja v srednjem položaju od h do f skoro vsakikrat bolj slišati, nego pa soprana, basa, alta, posebno ako se ti zadnji glasovi v takem glasopoložaju, v katerem imajo uže po naravi manj moči. V takih prilikah mora pevovodja tenorje brzdati ter jim priporočati, da ne pojó s polno močjo. V nizkem položju bas ne more močno peti, pri vsem tem pa nekateri skladatelji dajejo basu »forte« tudi v takih položjih.

Kder se nahaja kaj tacega, mora pevovodja vse druge glasove tako brzdati, da bas nadkraljuje.

Pevovodja naj pazi, da se pevci navadijo na tako zvano »mezza voce«, ker tako na polu močno petje je posebno potrebno gledé samospelov v zboru samem, v katerem slučaju ne sme zbor solista zakrivati. — Pevski zbori v občé dosežejo pravi vtisek na občinstvo le tedaj, ako izvršujó vse nijanse ali spremembe, piano, forte, crescendo in decrescendo. Ako se zbor vzdržuje pri »piano«, toliko efektnejše in

Politični pregled.

Notranje dežele.

Jako zanimiva je bila seja državnega zbora zadnje sabote. Bila je namreč na dnevnem redu znana zadeva bivšega državnega poslanca Kaminskega. Poslušalec so napolnili vse galerije. Nastopil je najprej trgovinski minister baron Pina ter odgovoril na zadnje omenjeno interpelacijo tako le: »Kar se tiče oddanja zgradbe gališke poprečne železnice enemu glavnemu podjetniku, sprevidelo se je, da je najugodnejše izročiti grajenje enemu samemu podjetniku in sicer z ozirom na to, da je bila dovoljena vsota, posebno za železne mostove, jako pičila in tudi zato, ker bi se imela železnica z veliko hitrostjo zgraditi. Pri pavšalnem razpisu se je ukronolo vse, kar je ugodno pospeševanju zgradbe. Ponudba stavbenega podjetnika barona Schwarzja se je sprejela, ker je bila državnemu zakladu najugodniša.

Gledé Kaminskijeve zadeve je trgovinsko ministerstvo uže sestavilo posebno komisijo iz uradnikov, ki dozda niso bili v dotiki z gališko poprečno železnico, ki je uže otšla na mesto, da stvar natanko preišče.

Ako so se dogodile nepravilnosti, postopalo bo ministerstvo strogo, podatke preiskave pa naznani zbornici.

Sicer pa je pravosodni minister uže 7. t. m. zaukazal državnemu pravdnistvu, naj mu o tej zadevi poroči, in to je sklenolo, da ima preiskovalni sodnik v kazenskih stvareh preiskavo uesti.

Potem je dr. Kopp utrjeval predlog gledé volitve posebnega odseka izmeje državnih poslancev, da preišče Kaminskijevo zadevo.

Krepko je na to odgovoril grof Taaffe tako le: »Vlada je storila vse, da se ta stvar razjasne in preiskava naglo dokonča. Vlada odboru, ako se izvoli, vse mogoče pripomočke v roke dá.

Mislil pa, da se mi je povedalo, naj bi ta komisija zadrla svoje želo v vlado, ali nje posamezne ude. Ako bi tega bilo treba, tedaj ukazuje ustava drugačne določbe. Ona zahteva, da se udje vlade praviloma zatožijo državnemu sodišču.

Tu pa se bo vedel vsak ud vlade braniti, zdaj pa zavračam vse govornice in natočevanja, ter si pridržujem besedo, katero o tej stvari h malu sopes povzamem.

Te samosvestne ostre besede grofa Taaffeja so bile strele na levičarjev glave. — Levičarji so hoteli zaradi enega državnega poslanca, o katerem se le še sumi, da je zlorabil svoja poslanstvo, vreči vso vlado, ker sodnja še ni dokazala zlorabe; oni sami pa, ki zdaj napadajo zaradi te zadeve vlado, bahali so se celo takrat, ko so imeli oblast v rokah, in to javno v državnem zboru s tedanjimi ministri vred, da prejemajo od veličih podjetij »zapitnino«; celo minister Giskra se je hvallil, da so mu na dom prinesli 100.000 gld. Tadajna spridenost je bila tedaj častna, zdaj pa, ko se je en poslanec z desnice nekoliko umazal, zdaj je vse drugo, če tudi ga je večina državnega zbora obsodila ter mu zaprla vrata v državni zbor. — Kako moralno je postopala o tej zadevi večina državnega zbora, pričta to, da je sprejela Koppov predlog, ker sta se poslanca Rieger in Grocholski za to izrekla, pri tem pa tudi zavarovala zoper to, da bi sprejem tega predloga bil nezapuščena vladi. — S tem izrekom in sprejetjem omenjenega predloga pa je levica državnega zbora dobila strašen moralen udarec.

V državnozborni seji dne 17. t. m. so dalmatinski poslanci podali predlog glede predrugečbe § 14 sodniškega reda, kateri za Dalmacijo predpisuje italijanski uradni jezik. Ta zakonski predlog je načrtal poslanec dr. Klaič ter ga utemelil. Večine izvrševalni odsek je zagotovil, da bo ta predlog podpiral.

Dalmatinski poslanci zahtevajo, naj bo uredski jezik le slovanski in italijanski.

mogočnejše postane potem »forte«. Človeška slabost, da nihče noče popolnoma zginoti v celoti, ta je posebno pri pevcih udomačena; a ta slabost kviri petje, zato je treba mej peveci gojiti duh celokupnosti, solidarnosti, kar Nemeč imenuje »Corpsgeist«. Pevcem je treba dobro v spomin vtisniti staro pevsko pravilo: »Dober pevec ne sme v zboru slišati svojega lastnega glasa; njegov glas mora se zlit z vsemi drugimi«. Zarad tega se mora pevovodja z vso enerzijo protiviti nečemurnosti posameznih pevcev. Lepo harmonično, dobro izraženo petje ne dopada le omikancu, temuč tudi neomikancu očara, da si ne ve zakaj; kričanje se bo tu in tam neomikancu dopadalo, vendar pa, če ima mej dobrim petjem in kričanjem zbirati, odloči se uže instinktivno za prvo. Jaz sem imel velikokrat priliko v tržaški okolici opazovati sodbo prostega naroda o petju. Pel je kak okoličanski zbor, ljudstvo mu je ploskalo; na to pa je začel Hajdrihovi kvartet, v katerem tudi niso bili sami mojstri, pa so občutljivo in izrazljivo peli; a le en glas je nastal po dvorani: »to je petje!« in sami okoličanski pevci so tako govorili. Ako pevovodja vodi močan zbor, paziti mora vedno bolj na zbor, nego pa na soliste, kateri morajo uže tako trdni in zanesljivi biti, in znamenja, kedaj ima zbor vpasti, morajo biti močnejša, nego ona za soliste.

Pri zbiranju skladb za koncerte mora biti pevovodja nepristranski; on mora posvetovati se s pevci, kajti skladba, katera pevcem bolj dopada, sponese se tudi boljše, nego pa taka, ki je ali pretežavna, ali pevcem ne gre v uho. Pevovodja naj od svojih pevcev rajše zahteva premalo, nego pa preveč. Pri sestavljenju programov naj se pazi na varijacijo, na različenost, ker le tako je mogoče zadovoljiti večino pevcev in poslušalcev. Pevovodja mora tudi paziti na to, komu oddaja samospeve, kako razpostavlja pevce, potem mora duh vsake pesmi, katero hoče predstavljati, natančno poznati; on mora hitro zapaziti in od-

Kranjski deželni zbor, kakor se poroča z Dunaja, ne bo razpuščen pred šeststoletno slavnostjo in bo sedanji deželni odbor v slavnostnem odboru. Nove volitve bodo še le pozneje, a zboroval sedanji deželni zbor ne bode več. Tako smo sodili mi tudi uže takrat, ko se je temu popolnoma nasprotno poročalo.

Vnanje dežele.

Pogajanje črnogorske vlade s Turčijo zarad meje je bilo brez vspeha. Črnogorska vlada je toraj velevlastim naznanila, da s Turčijo ne more nič opraviti, ker nalašč dela zapreke, da je toraj v C. tinji sklenena pogodba ničeva in da pretrga občevanje s Turčijo ter da z orožjem vzame kraje, prisojene Crnejgori. — To je važna stvar, ker iz take iskre vstane večkrat velik požar, in vstal bi tudi zdaj gotovo, ako ne bi velevlasti pritisnole na turško vlado, katera se bo na vse zadnje vendar le morala udati.

Na Francoskem, kakor se vedno bolj kaže, gre republika h koncu. Nobeden veljaven mož neče več prevzeti ministerskega sedeža. Naročilo se je Freycinetu, naj sestavi novo ministerstvo, a on je odgovoril, da mu tega ni mogoče, ker se ne more nanašati na večino državnega zbora. — Francoska republika visi na zadnjem klinu, i če to pojde še nekoliko tednov tako dalje, skoraj gotovo se uname revolucija. Nastopkov take revolucije, katera bi protresla vso Evropo, pa nobeden ne more proračuniti.

Francoski senat je zavrgel ministerski predlog gledé postopanja zoper ude nekaj vladajočih niš, ako se zagreše zoper varnost države ter sprejel Waddingtonov predlog, po katerem se imajo principi iz dežele izgnati, ako se zakrivé kacega dejanja zoper varnost države.

Največi nemški skladatelj Richard Wagner umri je véeraj v Benetkah.

Dopisi.

V Trstu 12. februarja.

(Pane Jure) Na tvoje neslano »Poslano« v »Ed.« št. 12. t. l. jaz tebi ne odgovorim »per hambizon come i sclavi di Greta« dejal bi »Cittadinova« pisun-izdajalec — ampak »per l'amore che porto alla veritá«.

Pane Jure, jaz te le to prašam: Na katerej podlogi moreš ti v imenu skupnega okoliškega učiteljstva — na svoje ime »Poslano« kovati v »Edinosti«? Si li ti dobil v to od omenjenega našega učiteljstva poverila? Res je, da si lovil podpisov na svoje »Poslano«, a pri tem poslu sreča ti je bila nemila, obrnola ti je ona svojo tolsto plat i ostal si predolgim nosom — liki brezzoba babica pred loterijno ploščico, ko je z jednim čislom več, ali z jednim manje zgubila »ambo«.

Ti »Piku« očitaš to, o čemer se njemu niti sanjalo ni. Pač pa »Pik« je pisal contra pisunu v C., da bi abotno bilo nakladati našemu učiteljstvu novih bremen, siliti ga k nadaljnemu izobraževanju v ital. jeziku; ko ta jezik v okoliških šolah ni predavalni, ampak le postranski predmet. Da je naše učiteljstvo v tem jeziku dovolj izobraženo, to lahko vsak vidi, kdor ni slep na dunu. Nadalje je »Pik« pisal, če uže to nameravajo vpeljati, naj rajše vpeljejo izobraževalni kurz za »slovenščino«, katere so nekovi učitelji krvavo potrebni.

Ali o izpitih po novem, srednjem, starem kopitu (kakor ti nazivaš) v »Pikovih« člankih niti sledú ni, Signore! Za gg. učitelje, ki so izpit po starem napravili, znal je »Pik« tako dobro, kakor ti; a tebi ni dostojno jih ovajati svetu, ker ti gg. so prvaki v šolskih zadevah, oni so pravi naši pedagogje in vedi, da ti gg. uč. napredujejo s časom, veino se izobražujejo, čitajo slov. časopise, društvene knjige naših literarnih zavodov, i razna druga dela naših književnikov itd. ti pa le »Sattadina« v kavarni Fabbria. Omenjeni gg. učitelji bi mogli tebi služiti v izgled, umeješ Jure!

straniti vsako napako; on mora imeti krepko voljo in previdnost; uže njegovo oko mora na pevce uplívati in nasproti pevcem mora on ineti popolnoma neodvisno stališče, pravo avtoriteto; ker te zadnje lastnosti ga bodo podpirale najbolj v njegovem delovanju. Iz tega je razvidno, da pevovodja ne more biti človek, ki ne pozna muzike, ki ni tudi nekoliko po naravi navdarjen za ta posel, ki ni enerzije in ne uživa pravega spoštovanja in zaupanja soseno mej pevci. Pevovodja, ki združuje v sebi vse te lastnosti, pa more tudi iz samih začetnikov napraviti pevski zbor »comme il faut«, mej tem ko človek brez vsake teorije, brez enerzije in prave avtoritete še izurjene dobre pevce popači. To vse naj bi si zapomnili naši pevovodje in naj bi gledali, da si kolikor le mogoče pridobé omenjenih lastnosti. V ta namen pa je treba, da se uče in mnogo petje zadevajočih knjig in razprav čitajo. Ne bode torej odveč, ako jim zaznamujemo nekatere knjige, iz katerih si morejo pridobiti potrebnega poduka.

Benedict Widmann. Handbüchlein der Harmonie-, Melodie- und Formlehre. Leipzig. Verlag v. C. Merseburger.

Otto Tirsch. »Elementarbuch der Harmonie und Modulationslehre«. R. Oppenheim, Berlin.

Dr. Emil Nauman. »Nachklänge« in različna druga dela za uže bolj učene muzikarje, R. Oppenheim, Berlin.

Musikalisches Conversations-Lexikon. Eine Encyclopädie der gesammten musikalischen Wissenschaften. R. Oppenheim Berlin.

Se veliko drugih pisateljev o petju in muziki imajo posebno Nemci in Italijani; a tudi mej južnimi Slovani se je začela širiti ta literatura in opozorujem posebno na glasbeno matico in Ceciljsko društvo v Ljubljani, na dela pl. Zajca in Kuhača v Zagrebu, katera pa so našim pevovodjem uže tako manj ali več poznana. Töre Poldetov.

Potem zapomni si Jure, da red na spričevalu ničesa ne izkaže, če človek ne zna dejansko. To istinitost so skušali mestni učitelji, ko z vsemi spričevali so i morali pohajati »il corso perfezionamento nella lingua italiana«. Kateri učitelji potrebujejo izobraževanja v slovenščini, to je »Pika« dostojno namignol svojim prstom, i tako finega razsoja se ne potrebuje, da se ugane — kam »Pika« tako moli. In to je on izdelal na podlagi I. l. v »Ed.« in dop. v nekdanjej »Soči«. Ker pa hoče vedeti, če se ti nahajaš mej njimi, »Pik« ti ne more družega, nego potrditi i reči »m-j prvaki« — in on se naslanja na ta le silogizem: Ako bi Jure Bonin umel dobro slovenski, tako presneto slabo bi on ne bil mogel tolmačiti Pikovih člankov — katere je naopak razumel. Kdor pa naopak umeje — slabo umeje: in kdor tako umeje, da dotičnega jezika ne zna. Radi dostojanstva pa, kojega zastopa mej narodom, ta jezik (jezik naroda) mora znati — tedaj je prisiljen se ga naučiti. Vedi Bonin! da eno je zahtevati i drugo zahtevati.

Do drugih imen tebi ni dana oblast v »Poslanem«, nepostavno si se cenzorjem vse učit. okolice postavil. Bo li on temu dejanju molčal?

Nescire, cognoscere, quid »P.« slovenice scripserit, antequam annus 1883 salutis nostrae obitus sit, id est in slaviciis literis, scripturis rebusque gestis, te puerum esse videtur.

Da si mi zdrav Jure.

Pikus.

S Primorja 5. februarja.

(Slovenski učitelji — pospeševalci — nemščine.) Znano bode nekaterim gospodom, da je na Krasu v nekaterih šolah nemščina obligaten predmet. Visoki c. k. deželni šolski svet vsako leto učiteljem, ki ubijajo v glavo slovenskej deci nemško modrost, po »zaslugah« podeljuje — remuneracije. Tudi letos so meseca januarja bili nekateri kraški učitelji za vspešno poučevanje nemščine obdarovani. Evo njihovih imen: F. v R. je dobil 40 gld., B. A. v T. 30 gld., H. J. 30 gld., H. J. 30 gld., N. P. je dobila 25 gld., L. A. 40 gld., T. F. N. 30 gld., T. J. v K. 25 gld., K. A. v K. 15 gld.

Kakor vidite, tako so mej njimi tudi nekovi »rodoljubi«, ki imajo posebno zadnje čase mnogo posla s tem, da ob raznih prilikah in po raznih načinih ropotajo, da preti vsled nadzorovanja g. Q. nevarnost slovenskej reči v kraških šolah! A zdaj so ti lju je, dobivši nagrado za poučevanje v nemščini, potegnoli po lisiče rep mej noge ter molče, misleč si: Dobri so novci, akopram jih nekateri nazivljejo »J—eva groš«! Zakaj ti domoljubni narodni učitelji ne vračajo nagrad za nemščino?

»Vse ni zlato, kar se blišči,« in tudi vsak kričač ni rodoljub. Mej nekaterimi kraškimi učitelji je mnogo gnjilega in trebalo bi resnično dobre metle, da očisti vso nesnago pred pragom teh junakov, tudi tistih, ki se tako samooblastno razkoračujo v »Slov. Narod«, sumneč in obdolžujoč nadzornika Quantschnigga, kateri je v tem obziru še vendar bolj pravičen, nego marsikateri dopisnik v ljubljanske liste. Da napadeni napadovalce — zaničljivo prezirajo, neodgovorivši ničesar nezasilšanemu obdolževanju v »Sl. N.« in drugod, to je čisto prav. »Auch das Schweigen ist eine Antwort«, pravi Nemeč, in v resnici nevhvaležen posebi bi bil, kregati se s temi — junaki! — Mi mislimo, da kraški učitelji s takim steklim zadržanjem drug ob družega ne bodo gojili mejsobne kolegialnosti, katere pravo gojitev naj se gredó učit od drugih učiteljev po drugih pokrajinan! Brez zamere!

Z Notranjskega 11. februarja.

Nahajajo se ljudje, oziroma dopisovalci, koji družega ne dopisujejo, ali bolje rečeno, koji družega dopisovati ne znajo, nego samo osobne napade, obrekovanje, sumničenje, z eno besedo, oni so le, kakor dopisovalci, v tem jako spretni, v čemer so dolgojezične babure pri kacam vodotoku ali studencu. Tem tvarine ne primanjka tako hitro, ker vsaka še tako ničeva malenkost jim je povod za obširen puhel dopis. Da jih pri tem poslu le strast vodi, to pač nihče ne dvomi. Gorjé onemu, na kogar se taka »novinarska hiena« spravi, osobito ako se jej braniti ne zna; ta pazi nanj, na vse njega čine, gorvorjenje, vse pretahta, potem pa prideva ali odjemlje; slabo namreč prideva, dobro pa odjemlje. S hinavskim ali jezovitskim smehljajem prične potem pisati, češ: zopet ga bodem! Strast pa te zagrizleže tako daleč vodi, da niti ostalej obitelji dotičnega ne prizanesejo, naj si uže bode poštena žena, ali nedolžna hči; vse potegne, ako le more v svoj umazani koš. Ti ljudje se pa napadanja tako hitro ne naveličajo; kajti strastnež je večni sovražnik. Navadno se pa ti ljudje poslužujejo brezimnih ali anonimnih listov, to jim je spričevalo, kako pošteno je njih dejanje, ker se svitlobe boje.

Da pa ti, ne kaj galantni dopisovatelji, ne gnezdijo vedno v enem ter istem časopisu, to je lahko umevno; kajti ako je kolikanj pošten list, enačih dopisov se kaj naglo naveliča, ker dotični g. urednik pač hitro uvidi, da enaki dopisi, ne se le prazne osobnosti peró, več škodujejo listu, nego koristijo. Za to so pa primorani gorjé omenjeni preseljevati se iz enega lista v družega; kakor kukavice se svojimi

*) Ker je prepri o g. Q. uže presegel meje, zato smo primorani o tem gospodu izreči svoje mnenje. G. Q. je dober pedagog in tudi pošten mož; a kakor slišimo, on ne zna dobro slovenščine, katero bi kot nadzornik slovenskih šol vendar moral znati temeljito. Kar se tiče njegovega poslovanja, postopal je dozda na Krasu še precej korektno in tudi se ni slišalo, da bi bil posebno sili nemščino v ondotne šole. Ne ponaša se, kakor kak Pirker, Sima itd., mnogi napadi nanj utegnejo biti resnično le izvor osobne strasti; pri vsem tem pa bi bil g. Q. lahko še boljši in bi se lahko kakor Slovenec vsaj slovenščine naučil, da bi jo znal vsaj tako, kakor jo zna vsak količjak vreden slovenski učitelj. Tudi to ni prav, da je šolski nadzornik oportunec, ker šola je vzvišena stvar in za vodstvo takih stvari, je treba poklica in pravega navdušenja. Ured.

jajci, tako romajo ti, hotel sem reči, tako je romal eden sè svojim prešičkom.

Ta dopis sem pisal, da ustrezem želji več čitateljcev, kajti pritožbe o tej zadevi so mej olikanimi družbami in krogi prav jasne in glasne postale.

Trnovo 8. februarja.

Milo so zapeli dne 5. t. m. zjutraj trnovski zvonovi, ter naznanili tužno vest, da je po osemmesecni mrtudnej bolezni preminolo blago bitje trnovskega g. dekana Matije Struceljna. Kmalo za zvonjenjem je naznanjala to prežalostno vest zopet na zvoniku vlijoča se črna zastava, ter z visočine v nižini hodečim nekako oznanjevala: g. dekana, ljubljenelega g. dekana ni več! Da, ni več mej nami prebлага — millega dušnega pastirja; zgubo njihovo čuti v obilnej meri vsa trnovska dekanija, čemer najbolja priča so obile solze prelite mej časom njihove bolezni — vzlasti pa o njihovej smrti.

In danes, ko je nastopil oni osodepolni dan, ko se ima truplo prebлага g. dekana izročiti materi zemlji — danes še le se je pokazala istinito prava ljubezen do svojega preminolega dušnega pastirja.

Kedo je videl še celo pri večjih pogrebi enakostev ljudstva, katero je privrelo iz vse trnovske dekanije, ter se sme čislati na najmanjše številke, 3000. Mej vsa to množico našel bi bil le malo suhih očes, vzlasti ko so rajncega g. dekana pogrebci prinesli iz farovža, ter položili rakev na mrtvaška nosila. Kedo more popisati takratna čutila pričujočega ljudstva, ter potem ko so pogrebci nosila vzdignoli, ter nesli blagega g. dekana skozi vas k večnemu počitku? — Spremljalo jih je na tej poslednji poti 23 gg. duhovnov, mej njimi tudi 2 oo. kapucina z Reke, pred katerimi je šlo nekaj parov belo oblečenih deklic in neštevilno druge šolske mladine z gorečimi svečami v rokah. Sprevod in pokop so vodili pred g. kanonik Urbas iz Ljubljane. Dva moža sta nesla pred rakvo prekrasne vence; na vsaki strani rakve je stopalo po 5 mož z velikimi svečami kot častno spremstvo.

Pred pogrebom se je razdelilo še nad tisoč sveč, katere vse so gorele mej vsi pogrebno slovesnostjo. Ko je spreved došel v cerkev, pričele so se slovesne mrtvaške molitve; vmes se je bralo več sv. maš. Po dokončanih molitvah in mašah so pridigovali čast, g. Dr. Sterbenec, župnik iz Hrenovic, ter v kratkem a jedernatem govoru naslikali življenje rajncega g. dekana. Omenili so mej drugim, da za rajncem g. dekanom žalujejo štirje: prvič njihova sorodovina; drugič vsa trnovska dekanija; tretjič njihovi duhovni tovariši in četrtič sv. cerkev sama.

Vse to je živa istina, kajti nemogoče si je predstavljati boljšega prijatelja svoje sorodovine, nego so bili rajnci g. dekan. Tudi trnovska dekanija ima dovolj uzroka žalovati za blagim svojim pastirjem, kajti z glasom, s kakoršnim so oni, bodisi v spovednici, na prižnici ali pa zunaj cerkve svoje ovčice na dobro duhovno pašo vodili, ne najde se lahko enak pastir.

Kot 35 letni skušeni duhovnik so vedeli v duševnih in telesnih zadevah duhovnov in drugim vedno le najbolje svete dajati, vsled česar bode jih marsikdo jako pogrešal. Da, po vsej pravici sme tudi sv. cerkev žalovati nad toliko zgubo. Zgubila je najzvestejšega sina — najboljšega delalca v svojem vinogradu, katerega nadomestiti bode težko. Ne trdim preveč, ako še pristavim, da tudi domovina sme na prerani grob zvestega jej sina položiti venec žalosti, kajti enako ljubečih sinov se le malo nahaja. *)

Splah ima mnogo uzroka žalovati nad zgubo predbrega pastirja marsikdo, kateri je od njih, bodi si v duševnem ali telesnem obziru mnogo dobrot prejel, saj njihova vrata so bila vedno gostoljubno odprta, in njihova usta so nagovarjala rada vsakega ljubeznivo. Želim pa, da bi trnovska dekanija dobila njim vrednega nastopnika, njim daj Bog pa večni mir in pokoj!

Z Gorenjskega, 9. februarja.

V dopisu z Gorenjskega v št. 13. »Slovenca« popisuje čestit gospod dopisnik občinsko volitev neke fare I občine. Ker mi je prav dobro znana volitev te občine, moram opomniti, da čest. gospod dopisnik, ni bil povsem dobro poučen, ker stranka »y« kakor jo g. dopisnik imenuje, povsem je postavno postopala, ker je vladnega komisarja opomnila, da stranka X ne voli postavno, in je g. vladni komisar dvakrat opomnil, da vsak, ki ima pravico voliti, sme le 2 krat voliti, 1 krat za sebe, in drugič s pooblastilom, vendar pa ni branil, da so možje stranke X po 3 krat volili in sicer 5 mož; vprašam tu, ali je to postavna volitev? najbere občinsko postavno §. 8. in naj sodi, na kateri strani je pravica? kako je mogla slayna c. k. vlada to nepostavno volitev odobriti, to mi je nerazumljivo. Da bi bila pa kaka nevarnost preti posebnost od strank »y«, ne, ker ta stranka ni vedela nič za žandarmerijo, mogoče je bila stranka X na to pripravljena, ker je bilo uže ene dni pred volitvijo slišati, kako se je neki širokoustni mož izustil, kako bo možje stranke »y« iz volilne sobe metal i. t. d., tako more le neomikan, neveden in surov človek govoriti. Za kaka načela je tukej šlo, to bi bilo preobširno poročati. Narodnost je gotovo tudi uzrok, ker bivši župan zadnja 3 leta, kateri ne zna drugega, nego za pero prijati, da podkriža, kar se mu predloži, ali je tak sposoben županovati v trgu Kropi v 19. tem stoletju? Tudi se je večinoma nemško uradvalo; kako je to mogoče, vpraša čitatelj? Prav tiho ti povem I. svetovalec je bil nemškutar, pri zdajnej volitvi pa je izvoljen narodnjak, za župana; kaj pa bo za Boga, ako ne narodnjak ker nič nemško ne zna; naj pa tudi še to povem, da ima zdajni župan I. in II. svetovalec nemškutarja, to pa vsak more vedeti, kaj more župan v takem položju storiti, ko bi imel tudi voljo, ima pa tudi odbornike, kateri niso

odločilni, ampak vse prepuščajo, kar kak nemškutar pove, da je pravo, in vsemu prikimujejo; vsak naj pa položi roko na srčno stran in se vpraša, ali nam ni istino povedal? Toliko v pojasnjenje resnice.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je iz svojega premoženja daroval 200 gl. za napravo pokopališča v občini Villanuova v koperskem okraju.

Odlikovanje. Presvitli cesar je počastil načelnika kranjske dežele, gosp. Andreja Winklerja s tem, da mu je podelil red železne krone druge vrste ter ga s tem tudi povišal v baronovski stan. To je vesela vest in veika čast ne le odlikovancu, temuč tudi vsej kranjske deželi.

Seja mestnega zbora je bila včeraj zvečer. Sklenolo se je z večino 33 glasov proti 13, da se vladi odstopijo generalni magazini, kar je vse hvalevredno in za trgovino velike važnosti. Potem se je sprejel proračun hiše ubogih za leto 1883, račun mestne zastavljavnice za leto 1831 in dovolilo se je še nekoliko doplatiti na razne redne letne troške.

Tržaška razstava. Loterijsko žrebanje razstave bode 18. t. m. v redutnej dvorani gledišča Politeama. Začne se ob 7. uri zvečer, nadaljevalo pa se bo v nastopivših dneh od 9. do 12. ure dopoldne in od 4. do 7. ure zvečer.

Tržaške novosti. Mlado dekle, neka Bolčanka, služila je v Trstu in kakor navadno, da dekleta morajo imeti svojega amorja, zbralo je tudi to dekle »fantas«; a ta fant je kar naglo zginol iz Trsta, dekle pa ni moglo več prebiti brez njega, zgine tudi ona za njim, a gospodarji so zapazili, da je se seboj vzela vse polno srebernine in drugih dragocenosti, vsled česar zdaj policija ne išče sicer Amorja, ampak blago Psiho, ki si je prilastila toliko tujih stvari. — Včeraj zjutraj so financerji ujeli vojaškega dezerterja v trž. okolici in ga zvezanega pripeljali v vojaški zapor v velikej kasarni. — 40 letni fakin Oswald Zavanja je včeraj nosil polne vreče, ena taka težka vreča mu je po nesreči padla na nogo in mu jo zlomila. — 48 letni fakin K. Sušmel je včeraj v Via S. Maurizio padel v omedlevice in se na glavo tako nevarno ranil, da so ga morali precej odnesti v bolnico. — Lovrenc Bacich, gospodar postreškov se zelenimi osleci, je včeraj nagloma umrl zadet od kaplje. Letos kaplja zahteva nenavadno mnogo žrtev. — Kmet Dominik Braida iz Kormina je predvčerajšnjem padel v morje blizo železniške postaje. Dva mornarja sta ga z veliko težavo otela iz smrtnih nevarnosti.

Triester Zeitung zopet sumniči zdaj »tržaškega Sokola«, češ, da je na zadnji ples tega društva bil povabljen le ruski konzul. — Mi smo o tej zadevi poprašali pri predsedništvu omenjenega društva in zvedeli, da je odbor »Sokola« rasposlal vse polno tiskanih vabil po Trstu; vsakemu »Sokolu« pa je bilo tudi na prosto voljo dano povabiti kakega prijatelja, ki je vreden po svojem socialnem poklicu in vedenju, da se vdeleži omenjenega plesa. No, predsednik »Sokola« je tudi osobni in večletni znanec ruskega konzula, gosp. Maleiner-ja in on ga je povabil, a ne oficijelno, naj pride na ples slovanske mladine v Trstu. Menimo pa, da je ruski konzul v tem slučaju prav tako človek, kakor vsak drugi, kateri je na vabilo kakega uda obiskal ples »Sokolov«. A stvar ima drugo stran; sumničiti nas bočejo, in morča se nahajajo celo mej tržaškimi Slovani taki judeži, ki zaradi osobnosti domačega društva pri tujcih sumničijo. Slovan ostane navdušen Avstrijec, in te njemu prirojene lastnosti ne izgubi niti, ako obhaja noč in dan sè samimi Rusi, Nemci ali Italijani. To prosimo, da si dobro zapomnijo gospodje, ki iščejo dlake v jajcu, da bi Slovana počrneli, ter tega primerjali Irredentovcem, ali pa »Bleisohlen«-politikarjem, ki zakrivajo važne dogodke ter potujo dajajo lahonstvu.

Pred sodnijo. Znano je našim čitateljem, da ste bili zaradi oberdankovanja obsejeni na več mescev ječe uže v novembru neka Lujza Kramer in neka Karolina Placuta. — A Kramer je v ječi izpovedala, da jo je Placuta zapeljala k pisanju onega pisma proti cesarju in da je zadnja splah vedno grdo govorila o Avstriji, cesarski hiši i. t. d. Tudi je Placuta neko pričo zapeljala, da je o njej krivo pričala. Predvčerajšnjem je bila sopot obravnava proti Placuti in sodnja obsodila jo je na novo na 2 leti težke poostrene ječe, tako da bo sedela ta drzna šivilja še 2 leti in 3 mesce. Ko so jo odpeljali sopot v ječo, rekla je: »Addio Trieste per 2 anni e 3 mesi« ter se držala na prisiljen smeh; a nazoča sestra jokala je bitko. — Zakaj ne bi šivilje ostale pri šivanki?

Policijsko. Ravnatelj mestne užitnine g. Apolonio je včeraj, ko je stopil v hišo, kder je užitninski urad, naskočil z nožem nek A. Frankovič rod. Sežanec, ter mu z nožem predrl sukno i ga malo ranil. Apolonio se je branil s dežobranom, in napadnik bi ga bil gotovo močno, ali smrtno ranil, da niso bili pri rokah nekateri užitninski služabniki, kateri so napadnika prijeli in izročili policiji. Uzrok napada je bil nekda, ker ravnatelj Apolonio mu nij hotel dati službe, za katero je uže dolgo časa prosil. — Enemu pomorskemu kapitanu je včeraj nekdo na Lloydovemu parniku vkradel iz torbice 20 pruskih tolarjev. — Policija je zaprla malega šošterskega učenca, ker je v neki prodajalnici na korzu vkradel volneno ruto. — V Trstu so ljudje, kateri čakajo na tuje, da jih z lepimi besedami vjamejo v zanjke. — Prišel je te dni nek mlad krojač iz Stajerskega v Trst dela iskati; blizo postaja se mu približa en tak postopač in se mu ponuja, da mu bo našel dobro, ceno stanovanje in službo. — Mladeneč, ne sumeč slabega, vdal se je in postopač ga pelje najprej v neko hišo na Veduta Romani, tam odda svoj kovčeg; postopač potem zvabi tuja, naj gre z njim po mestu; krojač sprejme predlog in postopač ga pelje daleč po stari cesti, tam ga je hotel spraviti v neko čudno, uže na pol podrt

hišo; a krojač je zdaj začel sumniti ter nij hotel vstopiti, vsled česar ga je postopač začel suvati in zasramovati, delati se jezega in odteče v mesto. Tam gre k gospodinji, kder je poprej nastanovil tuja in zahteva, da mu gospodinja sopot izroči kovčeg, ker je tuja drugod dobil sobo. — K sreči se gospodinja temu protivi, nakar odlazi postopač z dolgim nosom. Kmalo potem pa vstopi krojač, katerega gospodinja vpraša, je-li je res poslal po kovčeg. Morate si misliti obraz uboze tuja, ko se prepriča, v kolikej nevarnosti je bil, komaj je prvokrat stopil v Trst. A komaj pol ure potem se tuje uže sprehaja po via Torrente, in kedo se mu najprej prikaže? Oni postopač. K sreči je bil pri rokah tudi policist, kateremu tuje potepina pokaže. Policija je v tem potepinu spoznala onega, ki je tudi šolarčke stlačil. Tuji v Trstu bodite previdni, pazite na one, kateri se vam vsiljujejo! — Nek fakin začel je včeraj preprij z drugimi 3 fakini; napadel je z roko vse tri, a ko je videl, da je njegov hrbet vendar v nevarnosti, potegne iz žepa nož, s katerim bi bil gotovo kacega močno ranil, da ni prišla v tistem hipu na mesto policija, ter ga vzela se seboj. — V tepežu so tržaški potepini 25 letnega mornarja, Marka Vaškoviča tako močno ranili, da je moral precej peljati se v bolnico. — V eni hiši v Via S. Maurizio je včeraj policija prejela enega tatova iz Cervinjana, katerega je iskala tamošnja sodnija. Našli so pri njemu več ukradenega blaga in dolg, ostro nabrušen nož. Zadnje dni je policija zaprla še kake 4 druge tatove, ki so pokrali kuretnine in drugih malenkosti.

Pri cestnem odboru za senožeški sodnjski okraj, kder so izvoljeni za odbornike: gg. Ivan Dekleva iz Vrem, Anton Lenassi iz Savjovič, Hinko Kavčič iz Bazdrtega, Franjo Suša iz Senožeč in Matevž Premrov iz Ubelskega, postavljen je poslednji za načelnika.

Goriške novosti. Tudi v Gorici je bil letos pust jako mlahov; po Travniku se je vozilo nekda prav malo kočij. Korso v občje pojemlje. — Podporno društvo in čitalnica goriška pa ste imeli ta predpust prav lepe veselice, kar kaže, da slovenski živelj v Gorici dobro napreduje. — Italijani Goriški, to je lahoni, pa se smešijo, ker sedanji voditelj njih stranke je stara baba judinja. Br...! Daleč so prišli. Pa saj tista »klapa« je bila uže od nekda bolj smešna, nego resna; par čifutov, par doktorčkov, par ...čev, ki umejo bolj »cvarizza col spargu«, nego politiko — pa je vse. — Predzadnja številka »Soča« je bila zasežena, ker je nekda napadala tuk. dež. vlado. — Zadnja »Soča« pa napada 2 župana z Goriškega, ker sta nekda agitirala proti Dr. Tonkli-ju in sta mu podtikala dejanja, katerih on ni kriv. —

Predvčerajšnjem o polnoči je vstal v Pauletličevj hiši v gosposkej ulici v Gorici požar, kateri so goriški vatrogasci s trudom zadušili. Pri vsem tem pa ni bilo nobene posebne nesreče.

Župan iz Verse, g. Baldassi, o katerem so pisali časniki, in tudi mi, da so ga ubili irredentari, je še živ; a zbežal je iz Verse in se preselil v Hercegovino, kder bo šel mej vojake, ker je častnik dež. brambe.

Iz Materije se nam piše: 4. t. m. smo imeli občinski letni zbor. Gosp. G. Kastelec je položil letni račun, iz katerega se vidi, da je jako dobro gospodaril, ker je ostalo 1500 gl. čistega premoženja. Vsa občina je zadovoljna in vesela, da ima v rokah županstvo ta vesten in za občino tako skrben mož.

Šestoletnica kranjske dežele, za katero se uže delajo priprave, bode sijajna. Program je uže potrdil cesar, ki se bo na Kranjskem mudil 5 dni in sicer dva dni v Ljubljani, kder bo stanoval v deželnej hiši, po en dan pa v Idriji, Bledu in Kamniku.

Slovenski Narod je bil v nedeljo zasežen, zaradi članka o Primorskih zadevah.

Električno luč namerjavajo uvesti v Ljubljani v novej cerkvi srca Jezusovega. Odborniki so za to vsi uneti in toraj se nadejati, da se projekt izvrši.

Vabilo k slavnosti, ktero priredi Ptujška čitalnica 18. februarja t. l. v svojih prostorih »Narodnem domu« v spomin V. Vodnikovega 125-letnega rojstvedneva. Vspored: 1. Mehul Josef: ouvertura za gosli, celo in glasovir. 2. Slavnosti govor. 3. Dr. B. Ipavec: Ilirija oživljena, zbor. 4. Deklamacija, S. Gregorič: V pepelnici noči. 5. Foerster: Kitica slovenskih narodnih pesnij, mešani zbor. 6. Beethoven: sinfonija št. 2. g-dur za gosli, celo i glasovir (čvetvoročno). 7. Dr. G. Ipavec: O polnoči, bas-solo s spremljevanjem na glasoviru. 8. A. Nedved: Moja rožica, čveterospev. 9. D. Jenko: Što čutiš. Začetek ob 8 uri zvečer. K tej slavnosti uljudno vabi. Odbor.

Oberdankov prednik. V enej poslednjih števil »Slovenskega Naroda« smo čitali, da je bil pred Oberdankom baje izžreban nek drug mladenič in sicer bogat Tržačan, kateri si je vzel pa raje življenje, nego da bi storil bil oni veleizdajski čin. — Naj omenim jaz nekaj o tem, kar mi je znano iz pozitivnega stališča.

Jako upljivna in mogočna je rodbina bogatih G-ll-jev, katerih palača se ponosno dviga ne daleč od Vaše redakcije. Imeli so dva sina in tri hčere. Eno hčer so poročili z bogatim M-tti-jem, sinom slov. krvi, katerega očetje so na Tolminskem še coklje nosili. Ta je bil pozneje iz Avstrije izgnan radi irredentskih činov. Sedaj živi kot mogočen kupec v Vidmu (Udine). Oh! ubogi naš narodčič, kde in kako žalostno izgublja svoje sinove! — Priletniši sin G-ll-jev se je nastanovil v Rimu, ker je bil uže pri rojstvu odkupljen od vojaščine.

Ko je lanskega leta meseca junija počil glas, da je glasoviti Garibaldi vzdahol svojo dušo, hiteli so od vseh strani njegovi privrženci skupaj, da ga sprejmo k zadnjemu počitku. Tudi M-tti. je bil zraven.

Bilo je 17. junija zvečer, ko se zbere nekaj irredentovcev v nekem glavnem hotelu okolo okrogle mize. M-tti je zapeljal v to družbo sicer pametnega

*) Po dokončanej pridigi služili so g. kanonik Urbas slovesno črno mašo, pri kateri so zbrani gg. učitelji peli »Nad zvezdami« in »Jamica tih«, kakor tudi pri grobu.

in poštenega G-llija, kateremu je bil v sorodu po svoji ženi. — Tukaj se je sklenilo, da eden izmed njih mora nesti dve bombi v Trst. Znano je uže v kak namen.

In sicer naj izvrši to oni, pred kogar prileti črna kroglica, katera se vrže sredi mize. Ako tega ne stori, zavratno ga ubije eden izmed družabnikov. — Kroglica pade in obleži pred ubogim — G-llijem. Niti sam si ni bil v svesti, kaj se je zgodilo; opomnil ga je njegov lahonski zapeljivec, mož njegove ljubeče sestrice, M-tti. Kaj mu je bilo storiti? Mislil si je: če grem in storim, gotovo me zasačijo in obesijo in tako storim neznansko sramoto svoji rodovini, ako pa ne storim, umore me družabniki. V obupu je šel ter se vrgel o polnoči iz četrtega nadstropja na tla. Štiri dni pozneje so ga pripeljali v Trst. Njegovej materi se je reklo, da ga je zadela kaplja. Škoda je lepega mladeniča, katerega je zapeljal sin slov. krvi! Kaj je tega krivo? Dokler nam merodajni krogi v rumeni hiši v Trstu ne bodo prijaznejši, ne boje bolje. Kedo je kriv, da je toliko slov. renegatov, kateri toliko škodujejo narodu in državi? —

N-č.

Dar »Edinosti«. Velečestiti gospod Jurij Jan podaril je blagodušno društvu »Edinost« gld. 20. — za kar mu v imenu celega društva izreka najtoplejšo zahvalo: **Predsedništvo.**

Popravek. V dopisu »iz tržaške okolice »Ed.« št. 11 beri: Pod Barkovlje spada blizo 2000 duš, ne 1600, v primeri s Kontoveljem, ki ima cerkev enake velikosti, šteje pa le nekaj nad 1000 prebivalcev, ne 700. **Vodoran.**

Vse gg. člane »Sokola« pozivljamo najuljudneje, da se mnogo brojno udeležijo »sokolskega večera« ali »Jour fix-a«, kateri bode v **nedeljo 18. t. m. ob 6. uri** zvečer v društvenih prostorih via Coroneo št. 23. **Odsek.**

V poštne hranilnice se je vložilo v januarju v Avstriji (brez ogrske) 773.830 gld. Gotovo bodo vloge od meseca do meseca **rastle**, posebno ko bode prosto ljudstvo o koristi in varnosti novega zavoda dovolj podučeno.

Za pogozdovanje Krasa v tržaški okolici za leto 1883 je dovolilo poljedelsko ministerstvo 3000 gld. Enoliko vsoto je določil tudi tržaški mestni svet v proračunu za leto 1883.

Nesreče. Skoraj ni dan ne mine brez velicah nesreč. V Ameriki se je ponovila strašanska povodenj. — 2. t. m. se je v biskajskem zalivu v strahovitem viharju potopil jako velik parnik »Kenmare Castle«, ki je bil na poti iz Londona v Hongkong. Utonilo je nad 40 osov, nekateri so se rešili v čolnu, kateri je vihar tri dni sem ter tja metal; nek francoski parnik je otel do smrti vtrujene in razstradane ljudi ter jih v mestu Boulogne izkrcal. — V mestu **Quimper** na Francoskem se je šlo 3. t. m. zvečer mnogo našemljenih mladih ljudi na led drsat. Ob 11. zvečer pa se led vdre in pogrezne se 14 osov, sinov in hčer prvih rodbin v mestu, in vsi so utonili.

Mlada holandska kraljica je vzgled zakonske žene in ljudoljubnosti. Ona je tudi posebna prijateljica lepih umetnosti ter jako nadarjena malarica. Kralju je za božične praznike podarila krasen service iz porcelana, kateri je sama pomalala. Kralj je bil tega nepričakovanega daru tako vesel, da kraljici ni mogel dosti hvale vedeti; poklical je k sebi koj prvi večer svojo kamornega služabnika ter mu rekel: »Ta service« je moja največja dragotina med vsemi umetninami, katere imam in kraljeva moja jeza zadene vsacega, kdor kaj od njega pobije; nesrečnežu takoj službo vzame». — Minolo je nekoliko dni, neko jutro pa prosi ves propadeni kamorni služabnik, naj mu kraljica dovoli avdijenco, ker ga je zadela nesreča, da je dragocene service cukrarnico ubil in se boji, da mu kralj službo vzame. Kraljica pa ga je tolažila ter mu ukazala, naj prinese majhno steklenico onega lima, kateri imenujejo Francozi s tolažiljivim imenom »ne pleurez-plus« (ne jokajte se več.) Kraljica je potem cukrarnico umetno zleplila in še tisto jutro je bila zopet na mizi pri kraljevem zajutruku. Kralj pije svoj čaj, kraljica pa vzame v roke zlepljeno cukrarnico, pa kar naglo jej pade na tla. Kakor bi bila vsa prestrašena, vpraša, kazož na črepine na tleh: »Veličanstvo, zgubim tudi jaz svojo službo?« — »O — reče kralj, smehljajoč se, ki je vse uganol — ti si angelj — ne pleurez-plus«.

Dražbe.

V Komnu posestvo Jožefa Dogana iz Koprive, cenjeno 295 gld., 12. marca, 24. aprila. — **V Tolminu** posestvo Iv. Presl-a, cenjeno 5600 gld., 1. marca, 2. aprila. — **V Komnu** posestvo Anton Krajingerja cenjeno 255 gld., 12. marca, 21. aprila. — **V Komnu** posestvo Mihaela in Katarine Rudeš cenjeno 300 gld., 10. marca, 19. aprila. — **V Komnu** posestvo Antona Ukmar iz Koprive cenjeno 602 gld., 12. marca, 15. aprila. — **V Komnu** posestvo Val. Gul iz Stanjela, cenjeno 75 gld., 12. marca, 23. aprila. — **V Komnu** posestvo Fran Pipana v Suti, cenjeno 680 gld., 9. marca, 17. aprila. — **V Voieski** posestvo Fel. Rubeša iz Kastve cenjeno 198 gld., 4. aprila, 5. maja. — **V Komnu** posestvo Fil. Terčela iz Griuče cenjeno 2055 gld., 6. marca, 12. aprila. — **V Tržiču** posestvo Eug. in Karola de Fabris iz Begliana, cenjeno 3150 gld., 5. marca, 5. aprila. — **V Kanalu** posestvo Štefana Lovišček iz Gorenjepolja, cenjeno 720 gld., 24. februarja, 31. marca, 28. aprila. — **V Sežani** posestvo Jožefa Grudna iz Samorca, cenjeno 616 gld., 13. marca in 6. aprila.

Tržno poročilo.

Kava — prodaje se kurentno po zvišanih cenah. — Te dni prodalo se je blizo 2500 vreč Rio srednje

baže po gld. 46. — Santos velja gld. 45 do gld. 52. — Java gld. 58 do gld. 66. — Ceylon plant gld. 90 do gld. 124. **Sladkor** — povsod v slabem obrajtu, vsled česar so postale cene še niže. — **Sadje** — še precej kupčije po nespremenjenih, a trdnih cenah. — **Olje** — v jako dobrem obrajtu, cene trdne. — **Petrolje** — po nespremenjenih cenah, tendenca dobra. **Domači pridelki.** — Za fižol prav malo prašanja, cene so vsled tega le nominalne. Po maslu pa je še precej prašanja. — **Zito.** — Cene trdne, tendenca za povišanje cen. — **Les** — Naročbe naraščajo, cene se boljšajo. — **Seno** — dobro volovsko do gld. 2¹/₂.

Borsno poročilo.

Tendenca skoro vsih papirjev bila je te dni jako dobra, kurzi trdni. — Za valute in devize prevladuje mlahovost. —

Dunajska borsna

dne 13. februarja.

žnotni drž. dolg v bankovcih	78 gld. 15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 » 45 »
Zlata renta	96 » 60 »
5 ¹ / ₂ avst. renta	92 » 70 »
Delnice narodne banke	826 » — »
Kreditne delnice	291 » 25 »
London 10 lir sterlin	119 » 75 »
Napoleon	9 » 50 »
C. kr. cekini	5 » 62 »
100 državnih mark	53 » 50 »

Javna zahvala.

Ovdašnji veletržec, gospod **Fran Kalister**, poklonio je »Tržaškom Sokolu« preko družtvenog predsednika svotu od for. 50.—, na kojem se veledušnom daru najsmjernije zahvaljuje

Odbor »Tržaškok Sokola«

v Trstu 12. Februa 1883.

Gospodarsko društvo v Skednju

vabi svoje ude na **občni zbor**, kateri bode **25. t. m. ob 10. uri** zjutraj v gostilni **Matije Sancin-a** (pri »tičku«).

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Predlaganje računa.
3. Volitev novega odbora.

2-1

ODBOR.

Oznaniilo.

Slavna c. k. deželna vlada v Ljubljani je z ukazom od 6. januarja t. l. št. 11141 dovoliti blagovolila, da se preloži semenj v **Rovtah**, kateri je sicer v **ponedeljek po tihaj nedelji** vsako leto, **letos na 20. dan marca**, to je na **torek v velikem tednu**. Županstvo Rovte pri Logatcu dne 7. februarja 1889. (3-2) **J. Petkovšek.**

Čudodelni plašter (cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih i. t. d. 50 letna skušnija z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po neštavnih spricah, katere se morejo pokazati vsakemu — *dobiva se le v lekarni* (10-2) **Rovis, Corso št. 47.**

50 premij

Diplom za zasluge mejnarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881 za zdravstvene tvarine in aparate za pospeševanje zdravja.

PODPISI:

Nje veličanstvo, angleška kraljica Viktorija. — Njegova kr. visokost vojvoda Edinburški Spencer, razstavi načelnik. — Joh. Eriehsen, odseka načelnik. — Mark H. Judge, tajnik. **Ozdravljanje katara, kašlja, hripavosti, prsnih in želodčnih boleznih, pomanjkanja krvi** pri slabotnem životu in prebavljanju, kakor krepilo pri vseh okrevajočih po vsakej bolezni vedno z gotovim uspehom rabljen. **Ivana Hoffa sladni izleček zdravstvenega piva, Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček, Ivana Hoffa sladna čokolada, Ivana Hoffa prsni sladni izlečni bonboni.** Vsakdanja pohvalna pisma priznavajo njih zdravilno moč. **Javna pohvalna pisma!**

Prosimo Vaše blagorodje, pošljite mi zopet 28 steklelic vašega izvstnega Ivana Hoffovega sladnega zlečka-zdravstvenega piva in 5 mošenj Iv. Hoffa prsnih sladnih bonbonov v plavem papirju proti povzetju. — **Ob enem Vam poročam, da sem uže 5 let trpel valed plučnega katara in pozneje skoraj eno leto valed biljavanja krvi na zgagi in zgačkanju v sapniku; kar pa rabim pivo iz sladnega izlečka, čutim zdatno boljšanje in upam, da se pri daljšej rabi popolnoma ozdravim. Sicer če bom le tako zdrav, kakor se čutim zdaj, uže sem popolnoma zadovoljin z Vašim Ivana Hoffa pivom iz sladnega izlečka. Z največjim spoštovanjem Vam vedno udani.** **Edvard Kollman, merski nadzornik.** V Mariboru, 27. novembra 1882. **Glavne zaloge:** v Trstu: Fran Prinz, via Acquedotto, Jakob Seravalle lekarničar via Cavana, Dom. Costa; v Gorici: G. Cristofaletti c. k. dvorni lekarničar; Pulj: Monay Delicaters. V Ljubljani: P. Lassenik H. L. Wenzel. V Mariboru: P. Holasek. **Svarilo** pred ponarejanjem. Naj se zahtevajo le pristni Hoffovi sladni preparati. (Varstvena marka, doprsna podoba iznajdenika. 12-8)

Hoffovi pristni bonboni iz sladnega izlečka le v plavih zavojih.

V najem se takoj dá pekarija in vinotoč

v Ljubljani

3-2

z vsemi potrebnimi pripravami. Pogoji se izvedo pri hišnem posestniku samem, sv. Florijana ulice h. št. 12.

The Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene.

Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno

G. NEIDLINGER, generalni agent

V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr. (13-9)

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodajna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaze njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekotiko dni, olajšajo in pretenajo prav kmalu najtravnitše železčne boleti. Prvi izvrstno vtrazuje zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevušnim boleznim in proti slistam, pri ženskih mlečnih nadlognostih, zoper beli tok, božjast, zoper sročepk ter štistje pokvajeone krvi. Ona ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. **10-2** Prodajajo se v vseh glavni lekarnicah na svetu; za saročbo in poliljavne pa edino v lekarnici **Cristofaletti v Gorici**, v Trstu v lekarni **G. Zenseti i G. B. Rovi** in **G. B. Foraboschi**. Ena steklenica stana 30 novcev. Varovati se je pokvazjenih posetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo dočinja, ač nimajo nobene moči in vrednosti. **Veljavljeno 1787.**

Albert Samassa

c. kr. dvorni zvonar **fabrikant stroev in gasilnega oroda v Ljubljani.**

Ubrani zvonovi z upravo.

Vsake sorte gasilnice izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. **Hidroforni, vozovi za vodo, vrtno škropilnice** kakor drugo orodje in pripomočki zoper požara. **Crkveni svečniki in druge priprave z bronu.**

Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske in pivne sode in kadij, za drozganje, za gnojnico, za podzemeljske namene, za ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litega in kovanega železa s pritekline, mehovi iz konopnine in gumija itd. — po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke. (12-2)

23 svetinj.

Ustanovljena 1847

50 premij

Diplom za zasluge mejnarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881 za zdravstvene tvarine in aparate za pospeševanje zdravja.

PODPISI:

Nje veličanstvo, angleška kraljica Viktorija. — Njegova kr. visokost vojvoda Edinburški Spencer, razstavi načelnik. — Joh. Eriehsen, odseka načelnik. — Mark H. Judge, tajnik. **Ozdravljanje katara, kašlja, hripavosti, prsnih in želodčnih boleznih, pomanjkanja krvi** pri slabotnem životu in prebavljanju, kakor krepilo pri vseh okrevajočih po vsakej bolezni vedno z gotovim uspehom rabljen. **Ivana Hoffa sladni izleček zdravstvenega piva, Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček, Ivana Hoffa sladna čokolada, Ivana Hoffa prsni sladni izlečni bonboni.** Vsakdanja pohvalna pisma priznavajo njih zdravilno moč. **Javna pohvalna pisma!**

Prosimo Vaše blagorodje, pošljite mi zopet 28 steklelic vašega izvstnega Ivana Hoffovega sladnega zlečka-zdravstvenega piva in 5 mošenj Iv. Hoffa prsnih sladnih bonbonov v plavem papirju proti povzetju. — **Ob enem Vam poročam, da sem uže 5 let trpel valed plučnega katara in pozneje skoraj eno leto valed biljavanja krvi na zgagi in zgačkanju v sapniku; kar pa rabim pivo iz sladnega izlečka, čutim zdatno boljšanje in upam, da se pri daljšej rabi popolnoma ozdravim. Sicer če bom le tako zdrav, kakor se čutim zdaj, uže sem popolnoma zadovoljin z Vašim Ivana Hoffa pivom iz sladnega izlečka. Z največjim spoštovanjem Vam vedno udani.** **Edvard Kollman, merski nadzornik.** V Mariboru, 27. novembra 1882. **Glavne zaloge:** v Trstu: Fran Prinz, via Acquedotto, Jakob Seravalle lekarničar via Cavana, Dom. Costa; v Gorici: G. Cristofaletti c. k. dvorni lekarničar; Pulj: Monay Delicaters. V Ljubljani: P. Lassenik H. L. Wenzel. V Mariboru: P. Holasek. **Svarilo** pred ponarejanjem. Naj se zahtevajo le pristni Hoffovi sladni preparati. (Varstvena marka, doprsna podoba iznajdenika. 12-8)

Hoffovi pristni bonboni iz sladnega izlečka le v plavih zavojih.